

GŁOS EWANGELICKI

PISMO TYGODNIOWE, POŚWIĘCONE SPRAWOM KOŚCIOŁA EWANGELICKO-AUGSBURSKIEGO W POLSCE.

Organ szerszych warstw ewangelików polskich, przy udziale ks. ks. profesorów: *Ed. Barschego, J. Szerudy, K. Seriniego, A. Suessa, K. Michejdy, ks. profekta Gloeha* — z Warszawy, *ks. G. Manitusa* z Poznania, oraz członków Warszawskiego Kolegium Kościelnego: *p. p. mec. H. Eberhardta, mec. A. Barschego prof. gim. im. Reja, O. Bartla, prof. gim. zgierskiego, A. Wajgelta*. Pod naczelną redakcją i pastora Zboru Warszawskiego, *ks. radcy A. Lotha*.

Cena prenumeraty:
wraz z przesyłką pocztową:
3 zł kwartalnie
Pojedynczy numer 25 groszy.

ADRES REDAKCJI i ADMINISTRACJI

WARSZAWA ulica Rezerwowa Nr. 4.

Prace administracji prenumerację przysyłając:

w Warszawie, księgarnia W. MIETKE, Wspólna 10
w Łodzi, księgarnia BENNERA, Piotrkowska 65
i w Cieszanowie, p. A. CYMOBEK, Proška 27.

Wychodzi raz na tydzień
w niedzielę
Ogłoszenia:

Kolumna zawiera 4 sepalty
ogłoszeń. Za wiersz niepar-
lowy po lekcie 20 groszy,
w tekście 10 groszy.

Konto czekowe w Pocztowej Kasie Oszczędności Nr. 1508.

Rok VIII.

WARSZAWA, dnia 11 września 1927 roku.

Nr. 37.

TREŚĆ: Ognisko domowe. — Wobec klęski powodzi w Malopolsce. — Zbiorowe lekcje religii. — Z podróży na Bałkany. — Z Towarzystwa Polskiej Młodzieży Ewangelickiej. — Wiadomości z kościoła i ze świata. — Ogłoszenia.

OGNIKO DOMOWE.

Ja i dom mój, będziemy służyli Panu.

Joz. 24, 15.

Dlaczego dzieci, gdy zaczynają chodzić do szkoły i na naukę religii, tracą religię? Tak matka zapytała po odczytaniu na temat wychowania religijnego. Nie było w tem pytaniu żadnego oskarżenia ani przeciwko szkole, ani przeciwko nauce religii; matka chciała tylko stwierdzić, jakoby dzieci, ucząc się religii, tracą religię.

Z drugiej strony, nauczyciele religii, wychowawcy, stwierdzają, że jeżeli dziecko z domu rodzinnego nie wyniesie poczucia religijnego i zdrowych zasad, tylko z trudem szkoła potrafi mu ich udzielić.

Dom rodzinny winien dać dziecku wychowanie religijne. Dom nie tyle uczy, ile raczej wychowuje. Dom mniej wiadomości udziela o Bogu, więcej natomiast wiedzie do Boga. Chrześcijański dom żyje życiem religijnem, a dźwiatwa oddycha tem życiem, wchłania je w siebie, niby kwiat, który rośnie pię.

Skoro tylko człowiek począł sobie budować jakieś domostwo i dach nad głową, wnet też wprowadził i Boga w ten swój dom i jak umiał, w domu swoim służyć mu oddawał. Bodaj posąg mu jakiś postawił! Lub ołtarz postawił i składał ofiary! Lub chociażby obraz święty zawiesił, a przed nim płomić, wiecznie podsycał! I wszyscy domownicy chodzili koło tego posągu i pokłon mu oddawali i kwiatem stroili lub ofiarą bóstwu karmili. Wybrane ręce wnieśli święte ognisko domowe podtrzymywali.

Chrześcijański kościół średniowieczny zachował nie jeden religijny obrządek pogański. W wielką sobotę w bramy świątyni rozniecano nowy ogień, by od niego światła kościelne rozpalic. Wieczny płomień wniesiono w domy, by żarzył się przed świętym obrazem i święty płomień w sercach domowników wzniecał. Rodzicom i rodzicom chrześniym kościół polecał uczyć dzieci katechizmowych zasad religijnych i przygotowywać je do pierwszej komunji.

Reformacja wniosła nowe tchnienie w domy rodzinne. Już nie tylko katechizacji, ale i Pismo święte i objaśnienia Pisma włożyła w ręce ojców rodziny i szczerze powierzyła im pieczę nad duszami domowników. Reformacja uczyniła centem owo ognisko domowe, u którego rodzina

się zgromadza i u którego piecze się codzienny razowy chleb i słodkie świąteczne łakocie. Reformacja też na nowo przywołała do życia to ognisko domowe, jakim jest nabożeństwo w domu, odprawiane przez ojca, kapłana domu własnego. Powszechnie kapłaństwo chrześcijańskie polega właśnie na tem, że każdy ma wolny przystęp do Boga przez Jezusa Pana, a zwłaszcza także ojciec rodziny ma sprawować kapłaństwo w gronie dzieci, jemu powierzonych.

Leon Sapieła, pierwszy cesarski namiestnik Galicji, z czasów austriackich w swolch wspomnieniach opowiada, że dwukrotnie przez dłuższy czas bawił w Anglii w domu pewnego pastora i brał udział w codziennych nabożeństwach domowych; opowiada, jakie błogosławieństwo z tych nabożeństw spływało codziennie na cały dom i jego gości, i kończy wyrazem życzenia: obymy się tego kiedy doczekali od domu do domu w naszej ziemi i w naszym narodzie!

Mamy wspólne nabożeństwa kościelne, wprowadza się dziś w życie odrębne nabożeństwa dla dzieci a młodzież dorastająca skupia się we własnych stowarzyszeniach, niby w domach rozszerzonych i tam również pielęgnuje myśl z ducha religijnego; mamy pisma i książki religijne, wnoszące bodaj w niedzielę i święto w domy chrześcijańskie pozdrowienie pokoju; a także pismo idzie dzień w dzień świąteczny z ręki do ręki i spaja serca i łączy dusze wobec Boga; jednakże pełna komunja dusz wymaga wspólnej modlitwy. W modlitwie dusze prawdziwie łączą się przed Bogiem.

Nabożeństwo domowe, chociażby najskromniejsze, to owo święte ognisko domowe, u którego serca się oczyszczają, spajają, zespalają; nieporozumienia i błędy wyrównują się, cały dom oczyszcza się i odnawia. Jak koledy na Narodzenie Pańskie, tak pieśń nabożna kiedykolwiek w roku działa. Nabożeństwo domowe i nabożeństwo zborowe, nawzajem się zasila. Ognisko domowe, prywatne ogniska, sprawadają to, że wspólne zborowe ognisko zwyżsem płomieniem bucha. A żar tego domowego ogniska towarzyszy synowi i do szkoły i na lekcje religii i w życie szerokie. Jego płomień jaśnieje niby świece choinkii świątecznej. Z ognisk domowych oby szło światło i żar pomiędzy sąsiedy i w cały kraj.

Niech każdy obiera, komu i jak chce służyć, ale ja i dom mój...

K. Michejda.

Wobec klęski powodzi w Małopolsce.

Całe społeczeństwo polskie poruszona zostało do głębi straszna katastrofa powodzi, która się zdarzyła w południowo-wschodniej Małopolsce. Po oberwaniu się chmury i olbrzymich opadach deszczowych wzebrały rzeki i ich dopływy, przedewszystkiem San i Dunaj, i zalaty całe okolice. Woda podniosła się do wysokości o parę metrów wyżej ponad normalne wylewy. Powódź taka była niespodziewana, to też i skutki tej katastrofy są wprost zastraszające. Zniszczone zostały nie tylko pola, ogrody wraz z tem co na nich się znajdowało, ale całe wsie, a nawet części niektórych miast i miasteczek. Zalane zostały również i kopalnie ropy w Boryslawiu. Powódź zerwała mosty, podmyła drogi i planty kolejowe, tak że komunikacja z zalanymi okolcami została na pewien czas przerwana. Ludność zalanych miejscowości, ratując życie, zostawiła cały swój dobytek na pastwę losu. Powodzi towarzyszył huragan. Tak więc we wsi Markowice trąba powietrzna zniosła 64 zarody chłopskie, a las na dużej przestrzeni został wyrwany z korzeniami i ulesiony przez fale. San doszedł do 7 metrów nad poziom normalny. Ogółem zalanych zostało 15 miast, i 347 wsi w 23 powiatach. Nie obeszło się przytem bez ofiar w ludziach, których dotychczas naliczono przeszło 150. Szkody wyrządzone obliczają na wiele milionów złotych.

Wśród ogółu ludności ucierpeli i nasi współwyznawcy ewangelicy, którzy są tam w dużej ilości osiedleni.

Rząd zaraz pośpieszył z pomocą nieszczęśliwym i wysygnował na początek w tym celu pół miliona złotych; przytem uchwalił kredyty dla powodzi na odbudowę zniszczonych domostw w wysokości półtora miliona złotych. Prócz tego wszystkie pisma bez względu na poglądy społeczne i polityczne zwróciły się do całego społeczeństwa z wezwaniem o składanie ofiar na nieszczęśliwych powodzią.

I my, spełniając obywatelski obowiązek, powinniśmy pośpieszyć z doraźną pomocą. Obowiązkiem mamy podwójnym: i jako obywatele tego państwa i członkowie społeczeństwa polskiego i jako protestanci, którzy swym nieszczęśliwym współwyznawcom, z dotkniętych powodzią okolic, powinni natychmiast dopomóc.

Społeczeństwo nasze ewangelickie, które już niejednokrotnie dowiodło zrozumienia swych chrześcijańskich obowiązków miłości bliźniego i ofiarności, napewno i teraz pośpieszy chętnie i szczerze z ofiarami na powódź, aby i tym razem spełniły się słowa apostołskie: „Dobrze czyścić waszymi, a nadeszłyście domownikom wiary”.

Ofiary na dotkniętych klęską powodzi — ewangelików prosimy składać w redakcjach pism ewangelickich, lub na ręce księży pastorów, którzy prześlą je na ręce ks. rady A. Lotha, Królewska Nr. 19, tel 184 - 15.

Ofiary na powódź — ewangelików w Małopolsce w redakcji „Głosu Ewangelickiego” pierwsi złożyli:

Ks. prof. Karol Michałek 10 zł. Ks. dyr. A. Rondthaler 5 zł. Ks. prefekt F. Guelst 5 zł.

Zbiorowe lekcje religii.

Zbliża się początek roku szkolnego. Szkoły średnie prywatne miasta stołecznego Warszawy otrzymają znowu okólnik Kuratorjum Okręgu Szkolnego z zawiadomieniem, dokąd mają kierować młodzież wyznania ewangelickiego na zbiorowe lekcje religii. Ale pewna część tych szkół — jak zwykle — obowiązku tego nie wypełni przez niedopatrzenie. I gdy rozpoczęła się zorganizowana pod opieką Kolegium Kościelnego zbiorowa nauka religii ewangelicko - augsburskiej dla uczniów i uczennic tych szkół prywatnych, w których nauka ta nie odbywa się na miejscu, znowu się okazało, że komplet młodzieży zbiera się powoli, po tygodniach i miesiącach. A strata to dla nich wielka, oraz utrudnienie znaczne dla ks. pastorów, wykładających na lekcjach zbiorowych; wszak lekcji jest w ciągu roku szkolnego niewiele, odbywają się tylko raz jeden na tydzień. Przy znacznej liczbie godzin, opiszonych przez młodzież, trudno przejść i tak już do minimum skrócony kurs. Stąd tworzą się ogromne luki w zasobie wiadomości, zdobywanych przez młodzież.

Opórcz uczniów i uczennic, zgłoszonych przez szkoły, zaraz z początkiem roku szkolnego zjawiają się na lekcje chłopcy i dziewczęta, którzy bez przymusu lub

Ks. FELIKS GLOEH.

Z podróży na Bałkany.

XV.

W piątek, d. 22 kwietnia, rano o godz. 7-cj wyruszyliśmy w drogę powrotną z Konstancjopolu do Warszawy. Musieliśmy, oczywiście,jechać morzem przez Grecję, Bułgarię i Rumunię. Nasz pociąg włożył się niemożliwie, na każdym przystanku stawał bardzo długo, często bez potrzeby, gdyż nowych pasażerów nie było widać. Pasażerowie zaś turecy w innych wagonach zachowywali się wprost dziko, często tak, że wzbudzali w wielu z nas obawę. Doświadczaliśmy na sobie, co to jest kurtuazja Turków, ich kultura i cywilizacja, która jako-tako utrzymuje się w sferach wyższych, inteligentnych. Natomiast ludowe niziny — to barbarzyństwo. Dojechalśmy szczęśliwie do granicy Grecji. Tu nasze wagony wraz z nami zapłonowali i korytarzem greckim (na podobieństwo naszego gdańskiego) przewieźli nas przez Grecję do Bułgarii. Po drodze Grecy oberwali z naszych wagonów chorągiewki polskie, bułgarskie i tureckie, które zapominaliśmy na czas przejazdu przez ich kraj schować. Było to na znak antypatii, jaką Grecy czują do sąsiednich narodów. Z okien wagonu — widoki nieciekawe. Pola stoją ugięte, gdzie - nigdzie tylko widać pasące się owce i „megary”, t. zn. osły. Z utęsknieniem oczekujemy wjazdu do Bułgarii. O północy jesteśmy wreszcie na granicy grecko - bułgarskiej, na której mamy zaraz

miła niespodzianka. Pan Nikodimow, który z ramienia siłkońskiego ministerstwa oświaty towarzyszył nam przedtem — obecnie również oczekiwał na nas i troskliwie znowu się nami opiekował aż do granicy bułgarsko - rumuńskiej. Wśród mroków nocnych — wszyscy wybiegli z wagonów, by przywitać zacnego Bułgara, który opścił swój dom i rodzinę w 1-szy dzień świąt W. Noej, i przybył z Sofii, aby nas spotkać. Za wstawieniem pana Nikodimowa, otrzymaliśmy napowrót wagon pierwszej klasy, zamiast niechlujnego greckiego i w wesołym już nastroju, ruszyliśmy w dalszą drogę.

Jedziemy przez te same stacje, gdzieśmy przedtem stawali i byli podejmowani, a więc Stara i Nowa Zagóra, Krastec, Tyrnowo i Warna. I znowu wzrok nasz pięścił się wspaniałymi widokami gór i dolin, harmonijnie ze sobą splecionych; po zboczach — winnice, pola oblane, lasy, schludne wioski, finyjnynie rozrzucone nad strumieniami, ponad którymi, patrzac zdale, widniały, jakby zabawki — filigranowe mostki. Znowu wpadamy w te same tunele i wyskakujemy z nich, a przerywając promienie słońca, tuż nad krawędzią przepaści, pędzimy wciąż dalej i dalej... Znowu stajemy na tych samych stacjach, gdzie nas tak serdecznie zęgnali nasi nowi przyjaciele bułgarscy. — Jeszcze świeże wiewcy, zadzierzgniętych, serdecznych stosunków żyja i w nas i w nich... I oto stoją oni na stacjach... Twarze mają radośnie uśmiechnięte, w rękach żywe kwiecie, którem nas znowu obruczają, — te same okrzyki mile... Po krótkim postoju, ruszamy dalej. Na następnej stacji — to samo... Przynoszą nawet niektórzy ładne upominki, których nie

zewnętrznej zachęty, sami przychodzą na lekcje religii swego wyznania. Umieją sami dowiedzieć się o te lekcje, zapytując gdzie należy, t. j. u zarządy swojej szkoły, albo w gimnazjach Zboru, w kancelarii Zboru, lub u któregoś z księży pastorów. Wreszcie wystarczy im ogłoszenie w kościele lub zawiadomie w naszych pismach kościelnych. Ale nie wszyscy są takiego pokroju. Niektórym brak śmiałości lub inicjatywy, aby się pomnioc o swoje. Takim trzeba przyjąć z pomocą, przypominając im obowiązek moralny uczestniczenia na lekcje religii, wskazując drogę do zadośćuczynienia temu obowiązkowi.

Prosimy przeto naszych czytelników, aby zechcieli uczynić i uczuciem szkół średnich prywatnych w Warszawie z grona swych znajomych przypominać, że zbiorowe lekcje religii dla nich odbywają się w roku szkolnym we czwartki w gimnazjum im. Reja; dla dziewcząt w piątki o tejże godzinie w lokalu gimnazjum żeńskiego zborowego. Pierwsza lekcja dnia 15 i 16 września o godzinie 4-cj pp.

Pisma nadesłane.

„Czy Słowacki był rzymskim katolikiem” napisał ks. Waldemar Galster. Nakładem Polskiego Towarzystwa Ewangelickiego w Bydgoszczy, 1927, str. 24. Autor cytując myśli Słowackiego dowodzi, że poety poglądy religijne z Kościołem rzymskim się nie zgadzały. Choć obecnie kler zaanektował sobie Wieszczą podczas sprowadzania jego prochów do kraju, było to niezręczne cofnięcie się Rzymu z dotychczasowego stanowiska, by nie stać na uboczu w tak potężnej manifestacji narodowej. A więc na pytania postawione w nagłówku broszury autor odpowiada kategorycznie: nie.

Broszura napisana żywo, podaje wiele cytat mało znanych szerszemu ogółowi z poezji Słowackiego, a przeto jest bardzo ciekawa.

Pancuropa. Rzecz o stanach zjednoczonych Europy. Napisał Antoni Opechowski, 1927. Nakładem drukarni P. Piotrowskiego. Kalisz ul. prz. Narutowicza Nr. 6.

Orzecznictwo Sądów Polskich w sprawach o unieważnienie, rozwód i seperacye małżeństw, w sprawach

o alimentacyę nieślubne pochodzenie i t. d. Zebrał Dr. Zygmunt Mandel adwokat w Krakowie (Str. 32). W zbiorze tym umieścił autor zasadnicze orzeczenia wydane przez Sąd Najwyższy w Warszawie od początku jego istnienia a dotyczące najważniejszych kwestyi prawnych, z tak aktualnej dzisiaj dziedziny prawa małżeńskiego.

Przejrzyste ułożone i zgrupowane orzeczenia zaopatrzone w motywy Sądu Najwyższego ułatwiają nawet laikowi zapoznanie się ze stanem ustawodawstwa małżeńskiego oraz judykatury odnośnej we wszystkich dziedzinach Rzeczypospolitej.

Zebrań tych orzeczeń Najwyższej Instancji sądowej w Polsce uwidatnia jaskrawo chaos panujący w ustawodawstwie małżeńskim, gdyż niejednokrotnie znajdujemy orzeczenia rozstrzygające jedną i tę samą kwestyę (np. czy sądy cywilne są związane orzeczeniami sądów kościelnych) wydanymi w sprawach małżeńskich) w rozmaity krańcowo sprzeczny sposób.

Z Towarzystwa Polskiej Młodzieży Ewangelickiej.

Zarząd Koła Samokształcenia zawiadamia, że lekcje gimnastyki dla pań rozpoczną się w piątek dn. 16 września r. b. o godz. 19-cj w lokalu gimn. żeńskiego, pl. Małachowskiego, Nr. 1 (nad Zakładami Zaopatrywania) II-gie piętro.

Wiadomości z Kościoła i ze świata.

Z KONSYSYTORZA. Na skutek raportu Kolegium Kościelnego z dnia 31 lipca r. b. za Nr. 151 Konsystorz ogłosza niżej wymieniony urząd pastora parafii ewangelicko-anglikańskiej w Węgrowie za wakacyją z terminem 1 października 1927 roku.

Pastor parafii węgrowskiej pobierać będzie 300 złotych miesięcznie z tegoż parafii i 100 złotych miesięcznie z filiału sadoleskiego oraz dochody jura stolae, pozatem korzystać będzie z 18 morgów ziemi i z mieszkania w plebanji o 7 pokojach.

zadążyli nam wrzeczyć podczas poprzedniej wizyty. Dłuższy postój mamy na stacji Krastec, najwyższym, bo sięgającym 1000 metrów ponad poziom morza punkcie kolejowym. Czekamy parę godzin. Niektórzy, korzystając z czasu, robią zdjęcia, inni udają się w góry szukać wrażeń. Tu mieliśmy najbliższą niespodziankę, mianowicie spotkaliśmy się z samym Królem Borysem.

Król, czyli kr Borys III, jest najpopularniejszą osobistością w Bułgarii. Lubiłany przez naród, zdaje sobie dobrze sprawę ze znaczenia monarchii, choćby i konstytucyjnej w czasach dzisiejszych. Człowiek młody, w duchu nowocześnie wychowany i wykształcony, ma dar utrzymywania niewiedziących nieć miłości, między sobą a narodem. To też czuje się bezpiecznym i wie, że w każdym obywateli — ma przyjaciela.

Gdyśmy stali na stacji Krastec — zajechał pociąg osobowy, w końcu którego przyczepiony był wagon salonowy. Dowiedzieliśmy się, że jedzie w nim sam Król. Po krótkiej z naszej strony owacji na jego cześć, wyszedł, a właściwie wybiegł Król Borys w towarzystwie swej przybocznej świty i po przywitaniu się z nami, I — naszej wiecieczki następnie uprzejmie się z nami pożegnawszy wskoczył do wagonu i odjechał.

Niezapomniana to była chwila. Tak więc, poznaliśmy i zaprzyjaźniliśmy się z Bułgarią od warstw najniższych — chłopstwa, do głowy Państwa. Pociąg królewski i nasz się krzyżują. Wsiadamy do wagonów i jedziemy na Warnę, do granicznej miejscowości — Oboriszcze.

W przewodnia niedzielę, według naszego stylu, a według ich stylu — w pierwsze święto Wielkiejnoy,

stanęliśmy w Warnie. Godzina siódma rano. Miasto całe bez życia. Ludność prawosławna po nabożeństwie, które odbyło się o północy dnia poprzedniego, t. j. w Wielką Sobotę i o godzinie 6-cj rano w pierwsze święto — siedzi już w domu. A mimo to, kilka osób z nauczycielstwa jest na stacji, by nas przywitać. Dowiedzieli się o naszym przyjeździe z depeszy, którą p. Nikodimow im wysłał dzień przedtem. Kilku z nas udało się jeszcze na miasto, by jeszcze raz je obejrzeć, by rzucić okiem z portu warcenińskiego na Czarne Morze. Wreszcie odprowadzeni przez trzy nauczycielki warneńskie do następnej stacji kolejowej Giebedze, powienieni zostaliśmy przez bułgarski pociąg do granicy bułgarsko-rumuńskiej — Oboriszcze. Tutaj odbyła się wzruszająca scena rozstania się z nami pana Nikodimowa, który nas w ciągu całego pobytu w Bułgarii, ani na chwilę nie opuścił, i dzięki któremu spotkało nas dużo dobrego, a omińno wiele niepowodzeń. Przed odjeściem pociągu zebrałmy się wszyscy przed wagonami naszymi. Pan dyrektor Giatecki w serdecznych słowach podziękował panu Nikodimowowi jako przedstawicielowi Rządu bułgarskiego i jako kolidze nauczycielowi za wszystkie trudy i niewygody, których doświadczał z naszego powodu. Ten również serdecznie odpowiedział. Imieniem młodzieży naszej dziękował też jeden z uczniów. Nastąpiło wzruszające pożegnania, potem odjechaliśmy w stronę Bukaresztu, a stamtąd, po trzygodzinnym postoju — przez Sniatyń, Lwów — do Warszawy.

Kandydaci na urząd powyższy powinni się zgłaszać do Kolegium kościelnego w Węgrowie, oraz za pośrednictwem swego superintendenta do Konsystorza.

OFIARY.

Na wydawnictwo: A. Richter 14 zł. Emilja Ginter 3 zł. O. Freymark 6 zł. Bauer Natalja 8 zł.

Na dom sierot: W. W. jako kara za zniewagę przy kasie 5 zł.

Na powodźnian w Małopolsce: N. N. 2 zł.

PORZĄDEK NABOŻENSTW

Dnia 11 września, w XIII niedzielę po Trójcy św. o godz. 9 m. 15 rano nab. szkolne w sali konf. — ks. pastor Gloch.

o godz. 11 i pół rano, nabożeństwo w języku polskim, ks. pastor I.oth.

Dnia 16 września, o godz. 9 rano, nabożeństwo komunijne.

W KOŚCIELE GARNIZONOWYM.

Dnia 11 września, o godz. 10 rano nabożeństwo w języku niemieckim — ks. senior Paszko.

WIADOMOŚCI STATYSTYCZNE URZĘDU PARAFJALNEGO.

za czas od 28 sierpnia do 4 września r. b.

Ochrzczono: 3 dziewczynki i 4 chłopców.

Ślub zawarli: Michał Grabowski z Walerją Schoeter; Ludwik Schwartz z Jonna Hildegard Bosler; Konrad Tomasz Gottel z Zofją Anielą Szancer; Maksymilian Alfred Ziegler z Jadwigą Róża Falzmann; Piotr Malecki z Heleną Marią Huchin i-o Zakrzewska II-o Milicz; Eugenjusz Tomasz Szymkowski z Rozalją Książek.

Zmarli: Edit Neugebauer, córka buchaltera, 5 i pół lat; Alicja Maudan, córka robotni., 7 mies.; Reinhold Pojedynek, syn kowala, lat 9; Tadeusz Adolf Brike, syn robotni., 6 mies.; Emma Matylda Kess z domu Sinke, wdowa, l. 69; Albina Friedrich, córka robotnika, l. 17.

OGŁOSZENIA.

MAGAZYN I PRACOWNIA OBUWIA

JANA WIEDIGERA

W WARSZAWIE, ULICA TWARDA Nr. 24

poleca

obuwie i pantofle gimnastyczne na skórzanej i gumowej, podszewkę dla młodzieży szkolnej.

NAUCZYCIEL i KANTOR potrzebny od zaraz do dużego kantoratu. Zgłaszać się do ks. Badkego Królewska 19.

Emerytowany kapitan, ewangelik, lat 46, były oficer kasowy, kierownik magazynów żywnościowych, piekarni i młyna wojskowego, władający poprawnie językiem niemieckim w słowie i w piśmie przyjmie zaraz odpowiednią posadę.

Laskawe zgłoszenia ul. Dobra Nr. 8/10 m. 95.

Istnieje od 1856 roku

**FABRYKA MUSZTARDY
A. SCHWEITZER**

w Warszawie ————— Królewska 25
poleca —————

MUSZTARDE, KABUL, SOS, OCET
w wyborowych gatunkach.

Prenumerata „Głosu Ewangelickiego” wynosi: kwartalnie 3 złote; miesięcznie 1 złoty. Wpłacać można w administracji—Kancelarja Zboru codziennie od 9—2 i 3—5, telefon 8-26. Redaktor naczelny Ks. pastor A. LOTH, Królewska 19, przyjmuje codziennie od 11—12 rano telefon 184-15. Adres dla czasopism zamiennych i listów do redakcji: Kredytowa, 4 m. 3, tel. 310-15.

Redaktor: **Ks. A. LOTH.**

Wydawca: Ewang. Sp. Wyd. „Logos”.

Zakł. Druk. F. Wyszczółki i S-ka Warszawa, Warscka 15.

Przyjmę uczennice lub studentki na stancje. Tamże lekcje francuskiego i niemieckiego języka.

Krakowskie Przedmieście 87 m. 6, tel. 503-78. Gejsmer.

PODMISTRZYNI cechu Warszawskiego naucza tanio i prędko modniarstwa i przyjmuje zlecenie na kapelusze **KRUCZA 31-7.**

URZĘDNICZKA poszukuje pokoju przy inteligentnej rodzinie tel. 309-27 od 5—6-ej pp.

NA WIEŚ poszukuje paniętek pracowitą do gospodarstwa, pierwszeństwo znającą trochę ogrodnictwo. Wiadomość piśmienna lub osobista.

Warszawa, Wapłosa Nr. 39 m. 7.

SKLEP WYROBÓW TYTONIOWYCH

Materiałów Piśmiennych i Tytońców Szkolnych

JÓZEF KESSLER

WARSZAWA, ŻÓRAWIA Nr. 29.

PRZYJMĘ uczniów na stancję z całodziennym utrzymaniem. Dobra opieka. Pomoc naukowa na miejscu.

Grana. Krucza 31 m. 7. Telefon 248-91.

POKOJ osobny dla uczni lub panienek z utrzymaniem. Cena bardzo przystępna, przyjmę produktami.

Towarowe 54/5 blisko Chłodnej Tramwajej 3, 9, 11, 16, 23